

УДК 351:796.011.3

РОЗВИТОК СПОРТУ ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Олександр Мельниченко

Харківський національний медичний університет (Україна)

Значущість спорту – «специфічної форми людської активності, яка регламентована загальноновизнаними правилами і спрямована на поліпшення фізичних, психологічних, тактичних й інших характеристик індивідів та/чи команд, чия підготованість порівнюється під час змагань, а успішність виступів є запорукою добробуту їх учасників» [5, с. 265] – «для суспільства багато в чому визначається тією роллю, що відіграють у його розвитку фізичне здоров'я, знання людей, їхня фізична дієздатність, уміння й навички, можливості розвитку своїх професійних й особистісних якостей» [2, с. 177]. Нині спорт «набуває все більшого значення в житті сучасного суспільства й кожної людини зокрема» [7, с. 3], «перетворюється в одну зі самих великих і важливих сфер людської діяльності, що тісно переплетена з іншими її сферами, – економічною, політичною, соціальною, духовною» [1, с. 177]. Більше того, перемоги на міжнародній спортивній арені «стають безперечним свідченням життєздатності та духовної сили кожної нації, її авторитету на міжнародній арені» [3, с. 43; 6, с. 57], «її військової та політичної потужності» [3, с. 43], а також є запорукою подальшого розвитку галузей і сфер національної економіки, що опосередковано пов'язані з цим процесом.

Проте розвиток спорту – не спонтанний процес, а успіхи спортсменів – результат як їхніх здібностей і виснажливих тренувань, так і співпраці з іншими суб'єктами (тренерами, суддями, постачальниками спортивного інвентарю та екіпування, власниками спортивних споруд, представниками спортивних федерацій та ін.), де почасти виникають конфлікти інтересів. Учасникам цього процесу самотужки украй складно знайти компроміс, а тому зростає необхідність належного публічного управління. Означене, зрештою, й обумовлює актуальність цього дослідження.

Узагальнення публікацій провідних науковців (С. Вавренюк, І. Гасюк, В. Горбачов, В. Лукашук, Л. Люта, Ю. Мічуда, І. Міщенко, Г. Путятіна, Н. Сітнікова, І. Шевчук, Н. Ярова та ін.) і результати власних досліджень за цією проблематикою дали змогу вдосконалити класифікацію, зокрема:

- функцій спорту: *універсальні* – створення можливостей членам суспільства задовольняти свої потреби й інтереси; забезпечення соціальної інтеграції, стабільності громадського життя; регулювання дій членів

- суспільства в межах соціальних відносин; *специфічні* – виховна, освітня, комунікативна, культурно-світоглядна, оздоровча, політична, реабілітаційна, рекламна, рекреаційна, соціалізація, соціальної мобільності, соціоемоційна, спортивно-видовищна, спортивно-тренувальна;
- видів спорту: «за сезонністю (літні, зимові); за статусом (олімпійські, неолімпійські); за джерелами фінансування (власні кошти, залучені кошти, бюджетне фінансування); за формою власності представництва (державні, приватні, комунальні, громадські); за специфікою учасників (індивідуальні, командні); за контингентом учасників («обрані», широкий загал, особи з обмеженими можливостями); фізкультурники, аматори, професіонали; чоловіки, жінки; діти, молодь, дорослі, літні особи); за критеріями оцінювання (об'єктивні, суб'єктивні); за рівнем розвиненості (популярні, прогресуючі, стагнуючі, деградуючі)» [5, с. 265];
 - механізмів публічного управління розвитком спорту: «загальні: адміністративний, економічний, організаційний, правовий, фінансовий, організаційно-правовий; *специфічні*: взаємодії державних структур і громадськості; відрахування частини акцизного збору від реалізації алкогольної та тютюнової продукції і цілеспрямованого фінансування державних програм капітального бюджетування галузі завдяки частці у сплачуваному підприємствами податкові на прибуток; медичного забезпечення кожної із підсистем сфери; оперативного управління потоками клієнтів спортивно-оздоровчого комплексу; удосконалювання керування діяльністю спортивно-оздоровчого комплексу; упровадження проектного менеджменту в організацію діяльності спортивно-оздоровчих підприємств» [4, с. 265].

Отож розвиток спорту є об'єктом публічного управління, максимізація результативності якого значною мірою залежить від належного врахування функцій спорту, специфіки його видів і доступних механізмів регуляторного впливу. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробленню рекомендацій, спрямованих на подальше поліпшення ситуації у цій царині.

Список використаних джерел

1. Алікова О. М. Конституційні засади вдосконалення системи управління фізичною культурою і спортом в Україні в контексті адміністративно-територіальної реформи / Алікова О. М. // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. – № 26. – С. 177–182.
2. Алікова О. М. Організаційно-правові форми діяльності державних органів у сфері фізичної культури і спорту / Алікова О. М. // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. – № 25. – С. 210–214.

3. Кононович В. Г. Теоретичні і правові основи державного управління фізичною культурою і спортом в Україні / Кононович В. Г. // Університетські наукові записки : зб. наук. пр. – Хмельницький. – 2013. – № 2. – С. 40–44.

4. Мельниченко О. А. Державне регулювання розвитку фізичної культури та спорту: аналіз проведених досліджень і виокремлення перспективних їх напрямів / Мельниченко О. А. // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр". – 2016. – № 1. – С. 32–36.

5. Мельниченко О. А. Залучення підлітків до занять спортом як складова державної гуманітарної політики / Мельниченко О. А., Сорокін Р. О. // Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком : матеріали VII регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. – Дніпропетровськ : Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2013. – С. 263–265.

6. Нікітенко С. В. Організація управління заняттям фізичною культурою та спортом в Україні місцевими органами влади / Нікітенко С. В. // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Серія: Державне управління. – 2013. – Т. 214, вип. 202. – С. 55–58.

7. Путьятіна Г. М. Організаційні аспекти оптимізації діяльності спортивних шкіл на основі програмно-цільового управління : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02. – Харків, 2007. – 25 с.